

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ВИШУ

Асламова М. В.,
викладач кафедри українознавства та гуманітарної підготовки

Жовнір М. М.,
викладач кафедри українознавства та гуманітарної підготовки

*ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»
м. Полтава, Україна*

В Етичному кодексі лікаря України зауважено, що життя та здоров'я людини – це фундаментальні цінності буття. Лікар має гуманно ставитися до людини, поважати її, співчувати їй, бути доброзичливим, благодійним і милосердним, терплячим, порядним і справедливим. Головна мета його фахової діяльності – бажання допомогти хворому та вилікувати його. Сучасний студент повинен усвідомити не лише неабияку відповідальність лікарів, а й, безумовно, вибудувати свої взаємини з пацієнтами згідно з актуальними комунікативними стандартами.

Мистецтво мовного спілкування сприяє лікуванню. Сучасна мова української медицини має дуже широку сферу застосування: в лікарнях і поліклініках, у навчальних аудиторіях медичних вишів і в науково-дослідних лабораторіях, у аптеках і санаторіях, у рекламі на телебаченні та радіо, зрештою, в усіх сім'ях, бо проблеми збереження здоров'я нині гостро актуальні, вони стають предметом щоденних обговорень мільйонами людей [3].

Унормоване, лексично багате мовлення студента, зокрема й іноземного, який стане лікарем, – це необхідна компонента його професійної майстерності. Для успішної міжособистісної комунікації майбутніх лікарів – нинішніх студентів-іноземців – викладачеві-словеснику необхідно навчити їх: 1) враховувати чинник безпосередньої взаємодії людей; 2) пам'ятати, що кожен комунікації визнає незамінність, унікальність іншої людини, бере до уваги особливості її емоційного стану, самооцінки, особистісних характеристик; 3) використовувати психічні процеси і стани співрозмовника, які забезпечують трансакцію; 4) застосовувати комунікативні практики, що опосередковують взаємодію між людьми (мовлення, невербальні повідомлення); 5) дотримуватись усталених норм і правил, які вможливають спілкування загалом.

На заняттях педагог скерує діяльність іноземних студентів не лише на виучування нового мовного матеріалу, а й на опанування такими етапами професійних словесних взаємин: 1) розуміння необхідності спілкування; 2) визначення цілей та ситуації спілкування; 3) знання особливостей особистості пацієнта; 4) планування смислу висловлення; 5) усвідомлена (часом неусвідомлена) селекція мовних засобів, потрібних для реалізації окреслених

комунікативних цілей; 6) оцінка можливих вербальних і невербальних реакцій пацієнта; 7) корекція та вдосконалення стилю, методів спілкування.

Саме толерантність як якість особистості, компонент ціннісної системи лікаря лежить в основі вміння спілкуватися з оточуючими людьми, відповідної поведінки в конкретній ситуації. Толерантність – це «здатність сприймати без агресії думки, які відрізняються від власних, а також – особливості поведінки та способу життя інших. Терпимість до чужого способу життя, поведінки, звичаїв, почуттів, ідей є умовою стабільності та єдності суспільства» [4].

«Лінгвісти сходяться на думці, що соціопсихологічне ядро розглядуваного феномена, виражене в устремлінні порозумітися з іншим, продемонструвати щирість, повагу, гнучкість і доброзичливе ставлення до нього, увиразнює й доповнює спектр засадничих психоетичних характеристик вітчизняної ментальності» [2].

Ми дотримуємося погляду про те, що *толерантність* – це терпимість до ідей, вірувань, переконань, традицій, звичаїв, життєвого устрою інших людей. Терпимість у спілкуванні з оточуючими людьми дослідники інтерпретують *комунікативною толерантністю*. Учені пропонують поділяти загальну толерантність на негативну й позитивну [1]. На нашу думку, *комунікативна толерантність* – це характеристика ставлення особистості до людей, що показує ступінь стійкості до неприємних або недопустимих, на її думку, психічних станів, індивідуальних особливостей, внутрішніх якостей і вчинків комунікативних партнерів.

Однією з особливостей професійної підготовки студентів-іноземців є формування комунікативних умінь і навичок, необхідних для практичної діяльності лікаря, зокрема: 1) проводити бесіду з пацієнтом; 2) переборювати психологічні бар'єри; 3) враховувати індивідуально-психологічні особливості пацієнта; 4) аналізувати всі компоненти своєї діяльності [5].

Взаєморозуміння між лікарем та пацієнтом – це результат ефективної комунікації, яка забезпечує досягнення основної мети лікування – одужання пацієнта. Тому під час навчання студентів-іноземців у медичному виші потрібно враховувати особливості комунікації за фахом, що впливає на успіх професійної діяльності лікаря в майбутньому.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в розробці спеціального методичного забезпечення для підготовки майбутніх лікарів до професійної комунікації. Важливо, що в процесі професійної підготовки студентів-медиків необхідно брати до уваги не лише особливості майбутнього фаху, але і його психологічні та соціальні аспекти. Методичні підходи до формування комунікативної толерантності лікарів, на наше переконання, повинні складатися з початкового рівня володіння уміньми толерантної міжособистісної комунікації, а також включення питань формування комунікативної толерантності в навчальні курси.

Література:

1. Асламова М. В. Виховання морально-етичної культури майбутнього лікаря в умовах медичного вишу / М. В. Асламова // Актуальні проблеми

сучасної медицини. – 2016. – Т. 16, Вип. 2. – С. 258–261. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apsm_2016_16_2_61. – Дата звернення: 27.11.2017. – Назва з екрана.

2. Жовнір М. М. Світська бесіда як український лінгвокультурний феномен і її трансформації в часі: дис. канд. філол. наук: 10.02.01 «Українська мова» / М. М. Жовнір; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. – Полтава: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, 2016. – 238 с.

3. Лещенко Т. О. Українська мова в медицині: навч. посіб. для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів МОЗ України / Т. О. Лещенко, Т. В. Шарбенко, В. Г. Юфименко. – Полтава, 2017. – 258 с.

4. Скок А. Г. Стан вивчення змісту та основних компонентів толерантності в психології / А. Г. Скок // Актуальні проблеми психології. Соціальна психологія. Організаційна психологія. Економічна психологія. – Т. 1. – Ч. 14. – К.: Інститут психології імені Г. С. Костюка, 2005. – С. 143–147.

5. Шутько Т. П. Управління формуванням комунікативних якостей молодших медичних спеціалістів / Т. П. Шутько // Витоки педагогічної майстерності: збірник наукових праць. – Полтава: ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2011. – С. 319–321.